

de pop niet aangetast is door sluipwespen, wat maar al te dikwijls het geval is. Voorts vindt men onder allerlei boomen poppen van het „berketakje” (Phalera Bucephala), een naam, die het diertje dankt aan de gelijkenis van den vlinder (in rust) op een stukje berkeschors.

28 December. Wilgen hebben geel gekleurde takken. Lischdodkolven zijn nog niet geheel verdwenen. Hoog in de lucht vliegen drie wulpen. Boven de plassen veel zee-meeuwen.

En hiermee eindigt ons dagboek; hebben zooveel mogelijk getracht den gebruikelijken „drogen” dagboekstijl te vermijden. Daar wij in den herfst weinig gelegenheid hadden, veel aan onze liefhebberij te doen, hadden wij zoo weinig belangrijks over dit jaargetijde te vermelden. Overigens kunnen wij over de laatste jaren tevreden zijn: bijna elke excursie bracht ons wat nieuws, telkens werden wij dieper in de wonderen der natuur ingewijd, hetgeen tengevolge had, dat vele onzer desiderata geschrapt konden worden, doch waarbij dan weer nieuwe, minder alledaagsche zaken op het lijntje verschenen. Hoewel wij

er zooveel mogelijk naar streefden, nieuwe vindplaatsen te ontdekken, vergaten wij daarbij de oude niet, in elk jaargetijde kreeg een onzer „plekjes” een beurt. Groot was dan ook de teleurstelling als er een verdween, en dat kwam nog al eens voor, vooral in de nabijheid der hoofdstad. Zoo'n lievelingsplekje werd dan herschapen in een bouwland, of er verrees een fabriek of een blok huizen; het was gebeurd eer we het wisten. Doch een andermaal vonden we weer, hetzij wat verder van honk, nieuwe jachtterreinen, en de verrassing bij het ontdekken van wat nieuws deed ons oude teleurstellingen vergeten. Vooral voor den jeugdigen pasbeginner geldt de spreuk: „zoekt en gij zult vinden.” Hoe vlijtiger men zoekt, hoe grooter de blijdschap is bij het vinden. En thans nog een woord van dank aan de heeren Heimans en Thijsse die door hunne boekjes en dit tijdschrift, ons het oog geopend hebben voor het schoone en het merkwaardige, dat de natuur ons zoo ruimschoots aanbiedt.

T. J. BUENO DE MESQUITA.
C. L. DAKE JR.

Vragen en Korte Mededeelingen.

INTERNATIONAL CATALOGUE OF SCIENTIFIC LITERATURE. First annual issue. Botany. Part I. London, Harrison and Sons. Vol. I, 1902 (May). Price: twenty-one shillings. XIV, 378 p.p.

Van den „Internationalen catalogus van wetenschappelijke literatuur”, wiens samenstelling, op initiatief van de „Royal Society” te Londen begonnen, door de medewerking der meeste beschaafde landen mogelijk werd gemaakt, is thans het eerste deel over plantkunde verschenen, en afzonderlijk in den handel gebracht. Het omvat de helft der botanische literatuur in 1901; een tweede deel zal eerlang het ontbrekende aanvullen, terwijl in het vervolg jaarlijks alle werken op dit gebied in een enkel boekdeel zullen worden geïnventariseerd.

De eerste en kleinste helft van den verschenen catalogus wordt ingenomen door een alphabetische lijst der schrijvers, met titel en opgave der plaats hunner publicaties. Deze, reeds 1922 nummers omvattende „Authors catalogue”, vermeldt de titels in de oorspronkelijke taal; zoodra evenwel het boek of de verhandeling niet in een der vier europeesche hoofdtalen: engelsch, duitsch, fransch, italiaansch, of in het latijn zijn geschreven, is een vertaling in een van deze wereldtalen mede opgenomen.

Het nut van een dergelijk repertorium ligt voor de hand. Van grooter beteekenis echter voor den botanicus van beroep zoowel als voor den liefhebber is het tweede gedeelte van het boek, de „Subject catalogue”. Hierdoor wordt men in de gelegenheid gesteld in zeer korten tijd op te sporen wat over een bepaald onderwerp in den loop van het jaar werd gepubliceerd. Beter dan door in bijzonderheden

de inrichting van dezen catalogus te beschrijven, — men vindt trouwens al heel spoedig daarin de weg — kan door een paar voorbeelden worden duidelijk gemaakt hoe men de gewenschte inlichtingen kan bekomen.

Gesteld iemand wil weten of iets nieuws is geschreven over de wisselbetrekkingen tusschen planten en mieren. Bij het doorloopen eener voorafgaande, volgens een vast systeem opgemaakte lijst van hoofdstukken, blijkt dat een daarvan de werken opnoemt over „symbiose”. Zoekt men deze rubriek in den catalogus op, zoo vindt men terstond, onder de vijf verhandelingen op dit gebied, twee die over mierenplanten handelen. Een ander belangstellende wil de titels kennen der nieuwste leer- of handboeken over algemeene botanie; onder het hoofd „General Treatises, Text Books, Dictionaries, Bibliographies, Tables” zijn niet minder dan negen dergelijke werken opgegeven in verschillende talen, waaronder drie in het duitsch, een in het deensch, twee in het poolsch en drie in het japansch! Daarenboven vermeldt de lijst nog een engelsch (amerikaansch) leerboek over planten-physiologie en een japansch practisch handboek over plantenziekten. Zoekt men literatuur over tulpen? Men slaat het hoofdstuk Monocotylen op, en wordt, in de alphabetische geslachtenlijst bij Tulipa, verwezen naar een werk, dat blijkens den auteurs-catalogus handelt over ontwikkeling van den embryozak en het embryo bij de gewone gekweekte tulp.

De bruikbaarheid van dezen, naar den aard der onderwerpen opgemaakten inventaris, wordt hierdoor nog verhoogd, dat men waar dit gewenscht was de titels heeft gewijzigd om beter aan te geven waar het stuk over loopt, terwijl hier steeds van een der

vijf, vroeger genoemde hoofdtalen gebruik wordt gemaakt; in den auteurs-catalogus is de juiste titel gemakkelijk terug te vinden. Te veel verhandelingen of boeken die zich op meer dan één scherp omlijnd gebied bewegen, zijn dan ook bij verschillende rubrieken, — en niet zelden onder een anderen titel — twee, driemaal, of nog meer, ondergebracht.

Over menige bijzonderheid der inrichting van den catalogus, strekkend om het zoeken te vergemakkelijken, zal hier worden gezwegen. Een speciale vermelding verdient het bijna volkomen ontbreken van drukfouten, ook waar het minder gebruikelijke talen geldt, zooals het hollandsch. Statistisch aangelegde lezers zal het wellicht interesseeren dat, van de 1922 vermelde werken, er 40 in het hollandsch zijn geschreven; de belgisch-vlaamsche litteratuur is evenwel in dit deel nog niet opgenomen. Van de hand van landgenooten verschenen verder nog 35 botanische boeken of verhandelingen in andere talen, meestal in het duitsch.

E. V.

Amsterdamsche Entomologische Club.

Op Zaterdag 21 Juni hield de A. E. C. hare 21ste bijeenkomst, onder voorzitterschap van Dr. J. Th. Oudemans, des avonds te 8 uur, in Zeemanshoop.

Aanwezig 14 leden; de heer Jaspers is met kennisgeving afwezig.

De heer Heinsius doet mededeelingen betreffende de bladsnijdende en paddestoelkweekende Zuid-Amerikaansche mieren, behorende tot de genera *Atta*, *Eucodoma* en *Apterostigma*, tevens er op wijzende, dat er een drietal vormen van werkmieren vallen te onderscheiden, terwijl een aantal voorbeelden hiervan worden vertoond.

De heer Klokman vervolgt zijne vroegere opmerkingen, gemaakt bij het kweken van de rupsen van *Limenitis sibilla* L. Hij vestigt o. a. de aandacht op de groote traagheid dezer rupsen, die haar zelfs den hongerdood deed sterven, bijaldien het blad, waarop zij zich bevonden, verdorpe, terwijl toch versch voedsel in de onmiddellijke nabijheid aanwezig was. Drie verschillende sluipwespen werden uit genoemde rupsen verkregen, vermoedelijk behoorend tot de genera *Apanteles*, *Meteorus* en *Pudastica*, gelijk de voorzitter uit de cocons meent te mogen afleiden. De cocons der laatstgenoemde kunnen springen en deden dat ook; zie Nederl. Insecten p. 758. Mede vertoont de heer Klokman poppen van *Aporia crataegi* L., waarin de imagines zich wel geheel ontwikkelden en zelfs haar meconium loosden, doch ten slotte stierven, vermoedelijk omdat haar de kracht ontbrak, om de pophuid te verbreken. Dan laat dezelfde spreker eene zeer groote gal op braam zien, waarvan geen der aanwezigen den veroorzaker kent. Eindelijk vestigt hij de aandacht op de wenschelijkheid, om in de beschrijvingen van insecten gebruik te maken van eene algemeen aangenomen kleurentabel, daar dit de verwarring, verbonden aan het gebruik van kleurnamen, waaraan verschillende personen verschillende denkbeelden vastknoopen, zou doen verdwijnen.

De voorzitter wijst er op, dat in de botanie een dergelijk gebruik reeds lang heerscht en men daar algemeen de kleurentabel van Saccardo als leidraad heeft aangenomen.

De heer van Beek stelt ter bezichtiging een manlijken meikever, onlangs te Doorn gevonden, bij wien de eene spriet op merkwaardige wijze dubbel is. Later leerde nader onderzoek, dat deze monstrositeit nagenoeg geheel overeenstemt met eene vroeger te dezer plaatse door den heer Heimans vertoonde; de voorzitter neemt op zich, beide voorwerpen eerlang af te beelden en te beschrijven.

De heer Leefmans laat exemplaren van *Anthicus hispidus* Rossi rondgaan, door hem te Amsterdam gevonden en door Dr. Everts als zoodanig gedetermineerd. Tot nog toe werd

deze zeldzame soort slechts éénmaal, jaren geleden, in het Haarlemmerhout aangetroffen; ook vertoont spreker een exemplaar van *Meloe brevicollis* Panz. van Bussun., alsmede rupsen van *Taeniocampa miniosa* F. en *Orgyia gonostigma* F. van dezelfde vindplaats.

De heer Snijder laat nesten zien van rupsen van het genus *Hyponomeuta*, door hem bij Amsterdam gevonden op *Crataegus* en op *Evonymus*; verder rupsen, te Groesbeek op heide aangetroffen, en door enkele der aanwezigen thans herkend als *Ino pruni* Schiff; eindelijk de welbekende zakjes van *Talaeopora pseudobombycella* Hb., op beukenstammen in aantal gevonden. Dezelfde spreker vermeldt nog, dat bij hem twee rupsen van *Cossus cossus* L., tegen hare gewoonte, het winterspinsel niet verlaten hebben, doch daarbinnen verpopt zijn en nu onlangs den vlinder leverden. De regel, dat de rups zich tegen de verpopping een nieuw spinsel vervaardigt, blijkt dus ook uitzonderingen toe te laten.

De heer Oudemans vertoont vier exemplaren van *Mallota fuciformis* Fabr., eene vrij zeldzame vlieg, op eene voorjaarswandeling op boomstammen langs den Amstelveenschen weg aangetroffen. Dit dier gelijkt buitengewoon veel op *Volucella bombylans* L., waarvoor spreker het eerst ook aanzag. Zij is echter veel minder vlug dan laatstgenoemde soort en was, hoewel het zonnig weer was, zeer gemakkelijk met een doosje te vangen. De sprietvorm onderscheidt beide soorten onmiddellijk. Vervolgens wijst spreker op het belangrijke feit, dat Prof. Beyerinck de sexuele generatie van *Cynipis kollari* Htg. ontdekt heeft. Zooals bekend is, werd juist deze species tot op heden steeds als een der meest treffende voorbeelden aangevoerd van eene diersoort, die zich uitsluitend parthenogenetisch voortplant. Dit blijkt thans niet juist te zijn, daar Beyerinck kon vaststellen, dat de sexuele generatie, die er mede afwisselt en die op *Quercus Cerris* L. leeft, *Andricus circulans* Mayr is. Ten slotte wijst de heer Oudemans er op, dat eerlang van de pers komt eene nieuwe Naamlijst van Nederlandsche Macrolepidoptera, door den heer Snijder en hem bewerkt en systematisch gerangschikt volgens den nieuwen, in 1902 verschenen Catalogus van Europeesche vlinders van Standinger en Rebel. De 33 paginas quarto groote lijst zal in September bij de schrijvers verkrijgbaar worden gesteld tegen den prijs van f 0.40, franco per post f 0.45; per zes exemplaren f 2.00, resp. f 2.15. De namen zijn op afstanden en op geruimen ondergrond gedrukt, om deze lijst voor allerlei doeleinden geschikt te maken, o. a. voor het bijhouden van eigen vangsten, voor catalogiseeren en aanleggen van verzamelingen, voor ruilverkeer enz. enz. Mede namens den heer Snijder, spreekt de heer Oudemans den wensch uit, dat deze naamlijst van veel practisch nut moge zijn voor de Nederlandsche lepidopterologen.

Nieuwe Naamlijst van Nederlandsche Macrolepidoptera.

De ondergeteekende heeft, met medewerking van den heer J. A. Snijder, Oosterpark 39, Amsterdam, eene Naamlijst van Nederlandsche Macrolepidoptera samengesteld, gerangschikt volgens den nieuwen, in 1902 verschenen Catalogus van Europeesche Vlinders van Standinger en Rebel. Deze Naamlijst is geheel voor practische doeleinden ingericht en te dien einde gedrukt op een in vakjes verdeelden ondergrond, terwijl onder elken naam twee rijen vakjes zijn opengelaten. In dwarse richting bevat elk dezer rijen 17 vakjes, zoodat elke soort, behalve over de vakjes achter den naam, over 34 vakjes beschikt. Na allerlei voorloopige proefnemingen, heeft een dergelijke vorm voor deze Naamlijst zich als de meest practische doen kennen en is zij geschikt voor allerlei doeleinden, o. a. voor het noteeren van vindplaatsen en vangsten, voor het aanleggen en catalogiseeren van verzamelingen, voor ruilverkeer enz. De lijst is 33 bladzijden quarto groot, terwijl elke bladzijde twee kolommen bevat; zij is bij de schrijvers verkrijgbaar tegen f 0.40 per exemplaar, f 2.00 per zes exemplaren, en franco per post tegen f 0.45 per exemplaar en f 2.15 per zes exemplaren.

DR. J. TH. OUDEMANS,
Paulus Potterstraat 12, Amsterdam.

Ringslang.

Eenigen tijd geleden ben ik in het bezit gekomen van een jonge ringslang. Nu weet ik evenwel niet, hoe het dier gedurende den winter in het leven te houden.

Nog had ik u nog iets te vragen. Een paar weken ge-